

Litteratur

THEDE PALM:

Vida horisonter

Vad man först beundrar hos Herbert Tingsten är den rena stilen, meningarna som för framåt, orden som säger vad han vill ha sagt och som inte behöver belastas med några ljumma adjektiv. I hans senaste bok *Min politiska horisont och andra essayer* (Norstedts förlag 1969. Pris inb. 38:— kr) gläder man sig också åt något annat. Tingstens omdömen om motståndare har alltid gått rakt på sak. Om de varit enfaldiga, har detta blivit utsagt. Någon statistik torde inte finnas, men det förefaller som om denna typ av omdömen nu har brukats mera sparsamt, och väl är det. Sakligheten är det mest övertygande vapnet. Tingsten har alltid haft sin lust i att energiskt avslöja dumheten, men mellan energi och aggression behöver inte steget vara så kort.

Mera sympatiserar man med honom när han är ute för att avslöja inte dumheten utan ondskan. I en trots det makabra ämnet mycket uppfriskande liten essay om det politiska mordet, uttalar han sålunda sin tillfredsställelse med sydstatssenatorn Huey Longs öde 1935. Denne drevs dock av vad Tingsten kallar en ideellt färgad brutalitet. Detsamma kan man inte säga om senatoren från Wisconsin, Joe McCarthy, som Tingsten skulle ha velat se mördad "i god tid", omkring 1953. I fråga om honom tycks emellertid Tingsten glömma, att om det bara gällt att hejda hans verksamhet hade ett

mindre drastiskt medel faktiskt kunnat tillgripas. President Eisenhower hade kunnat stoppa honom i stället för att indirekt stödja honom. Ännu är förhållandet till McCarthy en oförklarad fläck på presidentens minne.

Det är också mot ondskan som Herbert Tingsten drar i fält när han skriver om Israel. Hans inställning är känd, och han koncentrerar sina angrepp mot antisemitism och antisionism, alltså mot Israels värsta motståndare. I allt väsentligt har han väl rätt. Någon diskussion skall inte tagas upp här, fastän man kunde peka på en i ett fall långt gående ensidighet från hans sida. Det gäller flyktingfrågan, där israeler själva ibland erkänt ett ansvar. Frågan har förstört och förgiftat så mycket att det knappast går att vika undan för den.

Höjdpunkten i boken ligger ändå i analyserna av det svenska samhället av i dag. Tingsten har en kringssyn, en överblick, som motiverar att man kan tala om hans vida horisonter. Kritiken av den svenska självtillräckligheten i bedömningen av andra länder framförs stillsamt och nästan eftertänksamt. En essay som den om "Svenskarna och den undre världen" är lysande; man ger sig helt. Den är Herbert Tingsten i högsta klass, och högre än så kan i dag ingen svensk essayist komma.